

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертацію
Чигирин Тетяни Олександрівни
«Психологічні умови формування ефективної самопрезентації майбутніх
психологів»
представленої на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних
наук за спеціальністю
19.00.07 – педагогічна та вікова психологія

Дисертаційне дослідження Чигирин Т. О. присвячене проблемі самопрезентації студентів-психологів, як необхідному інструменту майбутньої професійної діяльності. Сучасність та актуальність цього дослідження обґрунтовується, по-перше, соціально-економічними змінами в суспільстві, що постійно висувають нові вимоги до успішності особистості та професійними вимогами до особистості психолога; по-друге, прагненням особистості до ефективної взаємодії з соціумом та недостатнім володінням стратегіями і тактиками самопрезентації у сучасному конкурентному світі; по-третє, потребою в конкурентоздатних професійних психологах на ринку праці та відсутністю збалансованої професійної науково-практичної підготовки майбутніх психологів. Відтак, постає важливе завдання комплексного дослідження ефективності самопрезентації майбутніх психологів.

Структура дисертаційної роботи виважена, має всі необхідні складові. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження, визначені дисертанткою, адекватно відображають логіку теоретичного аналізу та емпіричного дослідження проблеми. Використана теоретико-методологічна база повною мірою забезпечує висвітлення проблематики й можливість вирішення дослідницьких завдань. Вибір застосованих методів дослідження забезпечує досягнення мети й реалізацію поставлених у роботі завдань.

На підставі аналізу понять «особистість», «соціальна взаємодія», «спілкування», «комунікація», «інтерація», «ставлення», «стосунки», «соціальна перцепція», «самоствлення», «Я-концепція», «Я-образ» визначено поняття «самопрезентація особистості» як поведінкового компоненту структури особистості, у якому реалізується прагнення особистості створити бажаний і водночас адекватний соціальній ситуації образ власного «Я» у сприйнятті інших людей в процесі взаємодії та спілкування з соціумом. А також запропоновано поняття «ефективна самопрезентація» – дієва, творча подача особистістю себе оточуючому соціальному середовищу, внаслідок якої забезпечується потрібне й бажане сприйняття образу «Я» особистості іншими людьми завдяки використанню нею відповідних ситуації взаємодії та спілкування видів, стратегій і тактик самопрезентації. Позитивної оцінки заслуговує те, що в своїй роботі здобувачка запропонувала самостійний, оригінальний підхід до означеної проблеми, що засвідчує її наукову новизну.

Особливо цінним є те, що здобувачка обґрунтувала модель формування самопрезентації особистості в онтогенезі та виділила чотири умови формування ефективної самопрезентації майбутніх психологів – соціально-психологічні, індивідуально-психологічні, психобіологічні та набутий особистістю досвід самопрезентації.

У другому розділі – «Емпіричне дослідження психологічних особливостей ефективної самопрезентації майбутніх психологів» – представлено організаційно-методичні засади діагностичного дослідження ефективності самопрезентації, психологічних властивостей, що обумовлюють самопрезентацію, стратегій і тактик самопрезентації студентів-психологів, подано аналіз результатів дослідження самопрезентації майбутніх психологів за рівнем ефективності. Використання різних методів математичної статистики дозволило авторці всебічно та цілісно осмислити одержані результати. Важливим доробком дослідження є описана динаміка ефективності самопрезентації та психологічних властивостей, що

обумовлюють самопрезентацію і застосування тактик самопрезентації студентами-психологами.

У третьому розділі – «Психологічний супровід формування ефективної самопрезентації майбутніх психологів» – проаналізовано психологічні портрети досліджуваних з ефективним, достатнім і неефективним рівнем самопрезентації, на основі чого проведено порівняння особливостей самопрезентації майбутніх психологів з різним рівнем ефективності самопрезентації відповідно кваліфікаційним вимогам до професії психолога; розроблено методичні рекомендації щодо оптимізації ефективності самопрезентації майбутніх психологів в умовах професійного навчання.

Загальні висновки дисертаційної роботи відповідають змісту та отриманим результатами дослідження. В цілому, проведене теоретико-експериментальне дослідження є завершеним і самостійним дослідженням, що має наукову новизну та практичну значущість.

Результати дослідження на теоретичному рівні можуть бути використано як матеріал для поглиблення знань про самопрезентацію особистості, особливості її формування та умови формування ефективної самопрезентації студентів-психологів.

На практичному рівні створений метод дослідження ефективності самопрезентації та методичні рекомендації щодо оптимізації ефективності самопрезентації в умовах професійного навчання майбутніх психологів може бути використано викладачами і психологічною службою вищих навчальних закладів. Актуальність прикладного аспекту дисертації знаходить своє підтвердження у використанні одержаних результатів у процесі навчально-виховної роботи вищих навчальних закладів, а також у процесах управління персоналом та переговорних процесах в ряді бізнес-організацій.

Апробація результатів роботи проведена на достатньому рівні – на міжнародних, всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях. Перелік публікацій за темою дисертації є достатнім і своєю

проблематикою охоплює всі аспекти дослідження. Автореферат у повній мірі відповідає тексту дисертації.

Давши в цілому позитивну оцінку дисертаційному дослідженню Чигирин Т.О., викладемо деякі зауваження та побажання:

1. У теоретичній частині дисертації було б доцільно розглянути поняття маніпуляції, маніпулятивного впливу в контексті самопрезентації, що, на наш погляд, збагатило б роботу.
2. На нашу думку, можна було б розширити діагностичний інструментарій аксіосфери особистості, зокрема такими методиками, як «Методика вивчення ціннісних орієнтацій» Д. Леонтьєва, «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» С. Бубнова тощо, що дало б можливість більш широкої інтерпретації емпіричних даних.
3. Вважаємо, що було б цікаво, щоб у вибірку дослідження увійшов перший курс і рівень магістратури для вивчення динаміки ефективності самопрезентації та психологічних властивостей, що обумовлюють самопрезентацію і застосування тактик самопрезентації.
4. Цікаво, на нашу думку, було б включити в розгляд позасвідомі аспекти формування самопрезентації особистості в онтогенезі.

Указані недоліки не знижують наукового рівня дисертації. Здобувачка проявила самостійність у розробці складної наукової проблеми, здійснила ґрунтовний теоретичний аналіз наукових джерел і отримала цікаві експериментальні дані. Результати дисертаційної роботи і висновки достатньо обґрунтовані теоретично та підтверджені емпіричними даними. На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що дисертація «Психологічні умови формування ефективної самопрезентації майбутніх психологів», є цілісним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, має теоретичне і практичне значення та відповідає вимогам пунктів 9, 11, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання

старшого наукового співробітника» постанови Кабінету Міністрів України, а її автор, Чигирин Тетяна Олександрівна, заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

Офіційний опонент:

кандидат психологічних наук, доцент,

професор кафедри психології

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»

Г.В. Ся

І.В. Сингаївська

Л.В. Сингаївська засвідчує
сектор персоналу кадрів Вищого навчального закладу
Університет економіки та права «Крок»
Пашаєв О.Б.
12 2016 р.